

Do broni bracia, do broni! Za wolność naszą i niepodległość Ojczyzny...

Powstanie styczniowe było najdłuższym zrywem wyzwoleniczym narodu polskiego. Trwało niemal dwa lata od 22 stycznia 1863 r. do połowy 1864 r. Konsekwencje zbrojnego buntu i walki o niepodległość Polaków, zaowocowały ostrą reakcją Cesarstwa Rosyjskiego w celu zapobieżenia podobnym zagrożeniom dla caratu. W ramach represji wprowadzono szereg zmian administracyjnych na terenie Królestwa Polskiego dokonano nowego podziału wprowadzonego dekretem z 1866 r. Restrykcje objęły zarówno powstańców jak i ich rodziny, kręgi znajomych. Represje w późniejszym okresie dotknęły całej populacji zamieszkującej tereny objęte powstaniem. Wprowadzono surowy system karania za udział i związki z polskim buntem karząc podejrzanych śmiercią, zesłaniem na prace katorżnicze, konfiskatą mienia, pozbawieniem środków ekonomicznych m.in. w wyniku uwłaszczenia chłopów.

Wystawa swoją tematyką kultywuje pamięć o poległych w walkach powstańczych na terenie guberni radomskiej w rosyjskich granicach z okresu powstania styczniowego. W rezultacie kwerendy archiwalnej przeprowadzonej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i jego Oddziale w Sandomierzu autorzy z odnalezionych akt wybrali do wystawy charakterystyczne, ważne w ich odczuciu, akty potwierdzenia śmierci powstańców. Prezentowane kopie cyfrowe to główne zapisy z ksiąg akt stanu cywilnego różnych parafii. Gromadzono w nich m.in. dane dotyczące uczestników zrywu styczniowego z miejscowości, w których rozegrały się bitwy armii narodowej. Na wystawie umieszczono również archiwalia upamiętniające powstanie zawierające fotografie pomników na miejscu stoczonych walk.